https://doi.org/10.5281/zenodo.17523271

Завгородня Любов,
асистент,
Харківський національний медичний університет,
ORCID: 0009-0003-4745-2549, e-mail: lv.zavhorodnia@knmu.edu.ua

ДОСВІД МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ВПЛИВУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ ЛІКАРІВ-ІНФЕКЦІОНІСТІВ

АНОТАЦІЯ. *Виконання завдань та заходів Національного плану з відкритої науки, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 892 від 8 жовтня 2022 року, зокрема заходів, спрямованих на «забезпечення обміну даними з країнами ЄС, зокрема шляхом інтеграції до європейських просторів даних», вимагає проведення спільних сучасних досліджень з міжнародними партнерами на основі єдиної методології.*

Епідемічні ситуації, зокрема коронавірусна хвороба (COVID-19), впливають на характер професійної діяльності лікарів-інфекціоністів, призводячи до значного нейропсихологічного стресу та підвищеного ризику розвитку синдрому вигорання. Водночас, для спеціалістів з інфекційних хвороб важливо не лише зберегти траєкторію власного професійного розвитку, а й якість особистого життя, які, безсумнівно, взаємопов'язані.

У дослідженні розглядався стан сімейних стосунків та їх потенційний вплив на професійні обов'язки, що є важливим фактором забезпечення якості медичної допомоги. Метою дослідження була оцінка впливу професійної діяльності на сумісність професійного та особистого або сімейного життя лікарів-інфекціоністів під час пандемії COVID-19. За допомогою анонімного анкетування було оцінено психологічний стан лікарів-інфекціоністів, які працюють у Харківській обласній клінічній інфекційній лікарні під час пандемії COVID-19.

Дослідження довело існування певного впливу професійних обов'язків на стан особистого життя, тоді як зворотний процес слід вважати менш вираженим. Проте, вирішення проблем забезпечення якісної медичної допомоги шляхом формування належного балансу між виконанням професійних обов'язків, з одного боку, та психологічним комфортом особистого життя лікарів-інфекціоністів, з іншого, сприятиме повноцінній реалізації професійних компетенцій фахівців у галузі інфекційної патології та забезпечить належний перебіг лікувального процесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *відкрита наука, лікарі-інфекціоністи, пандемія COVID-19, професійне вигорання, баланс роботи та особистого життя, якість медичної допомоги.*

ВСТУП. Реалізація завдань та заходів Національного плану щодо відкритої науки, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 892, зокрема заходів щодо «забезпечення спільного використання даних з країнами ЄС, зокрема шляхом інтеграції до Європейських просторів даних», потребує проведення спільних з іноземними партнерами сучасних досліджень з використанням єдиної методології. Такий підхід дозволяє не тільки отримувати наукові бази даних із використанням методології та інструментів сучасних європейських наукових шкіл, а й проводити на підтримку розвитку такої співпраці порівняльний аналіз стану наукової проблематики в трансєвропейському аспекті.

Відомо, що епідемічна ситуація, спричинена коронавірусною хворобою (COVID-19), зумовила суттєві зміни в характері професійної діяльності лікарів-інфекціоністів. Насамперед виконання професійних обов'язків потребувало значного нервово-психічного навантаження, що призводило не лише до змін психоемоційного стану, а й до підвищення ризику розвитку професійного вигорання.

Водночас фахівцям-інфекціоністам важливо не нехтувати ані збереженням траєкторії власного професійного розвитку, ані якістю особистого життя, які, безумовно, є взаємопов'язаними. Ця теза зумовила необхідність вивчення стану сімейних відносин та їх потенційного впливу на реалізацію професійних обов'язків, що слід розглядати як важливий чинник забезпечення якості надання медичних послуг та, відповідно, збереження здоров'я пацієнтів. Саме тому метою дослідження було оцінити вплив професійної діяльності на сумісність професійного та особистого (сімейного) життя лікарів-інфекціоністів у період пандемії COVID-19.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. Реалізація мети дослідження проводилася в співпраці з фахівцями Інституту медицини праці (керівник проф. І. Беккельманн) медичного факультету Магдебурзького університету імені Отто фон Геріке, Німеччина. За допомогою анонімного анкетування з використанням опитувальника, який широко використовується в сучасних європейських дослідженнях впливу характеру професійної діяльності на стан здоров'я працівників, було оцінено психологічний стан лікарів-інфекціоністів, які працюють в КНП ХОР «Обласна клінічна інфекційна лікарня м. Харкова» під час пандемії COVID-19. Опитувальник містив окремі питання з оцінки тверджень щодо сумісності професійної діяльності, а також особистого або сімейного життя. Респонденти мали можливість обрати одну з відповідей: «повністю не згоден», «не згоден», «згоден» та «повністю згоден». Кожна відповідь відображала рівень згоди чи незгоди респондента з висловленим твердженням.

РЕЗУЛЬТАТИ. Респонденти-інфекціоністи на твердження «мої професійні вимоги відображаються на моєму особистому та сімейному життю» у 31,25% респондентів відповіли «повністю згоден», у 25 % — частково згоден, і також у 25 % — скоріше згоден. Таким чином, понад 80 % респондентів певною мірою підтвердили вплив належності виконання професійних обов'язків на стан особистого життя. При цьому 50 % опитаних частково підтвердили твердження «моя робота створює стресові ситуації, які утруднюють виконання моїх сімейних обов'язків», 18,75 % — повністю підтвердили це твердження, тоді як лише 6,25 % не визнавали впливу стресових ситуацій, які створювалися на роботі, на виконання сімейних обов'язків. Зворотна оцінка респондентами впливу стану родинних відносин на професійну діяльність визначила, що лише 18,75 % лікарів-інфекціоністів частково погоджуються з твердженням, що «вимоги з боку моєї родини або партнера протирічать моїй професійній діяльності», тоді як понад 50 % констатують відсутність таких відносин. Як підтвердження, слід вказати, що майже 57 % респондентів не вбачають, що «сімейне життя впливає на якість виконання професійних обов'язків», і лише 12,5 % погоджуються з таким твердженням.

ВИСНОВОК. За результатами опитування лікарів-інфекціоністів доведено наявність певного впливу професійної діяльності на стан особистого життя, тоді як вплив особистого життя на професійну діяльність виявився менш доведеним. Водночас такий інноваційний підхід, який сприяв реалізації принципів відкритої науки в сучасних міжнародних дослідженнях з питань профілактичної медицини, дозволив обґрунтувати необхідність вирішення проблем надання якісних медичних послуг населенню через формування належного балансу між виконанням професійних обов'язків з одного боку та психологічним комфортом особистого або сімейного життя лікарів-інфекціоністів з іншого боку. Безумовно, це буде сприяти повній реалізації професійних компетентностей фахівців у сфері інфекційної патології та забезпечувати якісний перебіг лікувального процесу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Melnikow, J., Padovani, A., &Miller, M. (2022). Frontline physician burnout during the COVID-19 pandemic: national survey findings. BMC Health Serv Res, 22(1), 365. https://doi.org/10.1186/s12913-022-07728-6
2. Beutner, C., Lipschik, A., Erpenbeck, L., & Holsapple, J. (2022). The Impact of COVID-19 Pandemic on Medical Doctors' Work-Family Balance at German University Clinics. Healthcare , 10(2), 227. Available from: https://doi.org/10.3390/healthcare10020227

3. Türk A. R., Cihan F. G., Demirbaş N. (2024). Assessing healthcare workers' stress, burnout and life satisfaction during the COVID-19 pandemic. J Turkish Fam Physician, 15(3), 78-90. Available from: https://doi.org/10.15511/tjtfp.24.00378
4. Litovchenko, O. L., Zavgorodnia, L. V., & Chyhryn, D. R. (2024). Workload and personal life as factors in the formation of psycho-emotional state among infectious disease physicians during the COVID-19 pandemic. Ukr J Occup Health, (4):248-53. Available from: https://doi.org/10.33573/ujoh2024.04.248
5. Завгородня, Л. В., & Стукалкіна, Д. С. (2023). Психологічний стан лікарів-інфекціоністів під час пандемії (на прикладі COVID-19). У Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення. Томілінські читання (с.108-10). Харківський національний медичний університет. Доступно на: https://repo.knmu.edu.ua/ handle/123456789/33920

Zavgorodnia Liubov,
Assistant,
Kharkiv National Medical University,
ORCID: 0009-0003-4745-2549, e-mail: lv.zavhorodnia@knmu.edu.ua

EXPERIENCE OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC COMMUNICATION IN STUDYING THE INFLUENCE OF PROFESSIONAL ACTIVITY ON THE PERSONAL LIFE OF INFECTIOUS DISEASE DOCTORS

ABSTRACT. *Implementation of the tasks and measures of the National Plan on Open Science, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 892 dated October 8, 2022, in particular the measures aimed at "ensuring the sharing of data with EU countries, including through integration into the European Data Spaces", requires the conduct of joint modern research with international partners based on a unified methodology.*

Epidemic situations, in particular the coronavirus disease (COVID-19), affect the nature of professional activity of infectious disease physicians, leading to significant neuropsychological stress and an increased risk of developing burnout syndrome. At the same time, for specialists in infectious diseases, it is important not only to preserve the trajectory of their own professional development, but also the quality of personal life, which are undoubtedly interrelated.

The study examined the state of family relationships and their potential impact on professional responsibilities, which is an important factor in ensuring the quality of medical care. The aim of the study was to assess the influence of professional activity on the compatibility of professional and personal or family life of infectious disease physicians during the COVID-19 pandemic. Through anonymous questionnaires, the psychological state of infectious disease physicians working at the Kharkiv Regional Clinical Infectious Diseases Hospital during the COVID-19 pandemic was assessed.

The study proved the existence of a certain impact of professional duties on the state of personal life, while the reverse process should be considered less evidenced. Nevertheless, solving the problems of ensuring high-quality medical care through the formation of an appropriate balance between the fulfillment of professional responsibilities, on the one hand, and the psychological comfort of the personal life of infectious disease physicians, on the other hand, will contribute to the full realization of professional competencies of specialists in the field of infectious pathology and will ensure the proper course of the treatment process.

KEYWORDS: *open science, infectious disease specialists, COVID-19 pandemic, professional burnout, work-life balance, quality of medical care.*